PIERWSZA ŁAWKA · ZESTAW KART PRACY · HISTORIA · KLASA 8

Dział 4. Polska Ludowa

Przejęcie władzy przez komunistów, stalinizm i odwilż 1956, gospodarka centralnie planowana, protesty społeczne, rola Kościoła i kard. Wyszyńskiego. Sześć kart pracy: karta z najważniejszymi wiadomościami i przykładami, trzy karty ćwiczeń (w tym praca ze źródłem), dwa równoległe sprawdziany (grupy A i B) oraz pełny klucz odpowiedzi.

Karta	Temat	Zadania
1	**Polska Ludowa** Przejęcie władzy przez komunistów, stalinizm i odwilż 1956, gospodarka centralnie planowana, protesty społeczne, rola Kościoła i kard. Wyszyńskiego	7 zad. 30 pkt
2	**PRL – ćwiczenia** Daty, przywódcy, cechy PRL	4 zad. 14 pkt
3	**PRL – utrwalenie** Utrwalanie władzy, protesty, gospodarka, Kościół	7 zad. 21 pkt
4	**Pracuję ze źródłem – kolejka** Codzienność w PRL, Poznański Czerwiec	4 zad. 13 pkt
5	**Sprawdzian: Polska Ludowa – grupa A** 30 minut · 20 pkt	6 zad. 20 pkt
6	**Sprawdzian: Polska Ludowa – grupa B** 30 minut · 20 pkt	6 zad. 20 pkt

Jak korzystać z zestawu

- Karta 1 zawiera najważniejsze wiadomości i przykłady – od niej warto zacząć.
- Karty 2–4 to ćwiczenia podstawowe, utrwalenie oraz zastosowanie wiedzy w tekście, na źródle lub w sytuacji z życia.
- Karty 5 i 6 to równoległe sprawdziany (grupa A i grupa B) z tymi samymi typami zadań i tą samą punktacją – gotowe na lekcję.
- Każda karta mieści się na osobnych stronach i ma własną punktację – można ją wydrukować osobno jako pracę domową, kartkówkę lub zastępstwo.
- Klucz odpowiedzi do wszystkich kart znajduje się na końcu zestawu. Wersja DOCX pozwala dowolnie edytować zadania.

Materiał oryginalny dla klasy 8 szkoły podstawowej (rok szkolny 2026/2027). Do użytku własnego i pracy z własnymi uczniami.

Polska Ludowa

Przejęcie władzy przez komunistów, stalinizm i odwilż 1956, gospodarka centralnie planowana, protesty społeczne, rola Kościoła i kard. Wyszyńskiego

KARTA 1/6

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 30 pkt

Przypomnij sobie

- **22 lipca 1944 roku** ogłoszono **Manifest PKWN** – początek władzy komunistów. Po 1945 roku władzę w Polsce przejęli **komuniści** wspierani przez ZSRR. Sfałszowano **referendum** (1946) i **wybory** (1947), a opozycję rozbito.
- **Postawy Polaków wobec nowej władzy** były różne. Część podjęła walkę zbrojną – żołnierzy podziemia niepodległościowego (**żołnierzy wyklętych**) więziono, skazywano i mordowano; wielu do dziś nie ma znanych grobów. Inni wybrali legalną opozycję – **Polskie Stronnictwo Ludowe** Stanisława Mikołajczyka, rozbite po sfałszowanych wyborach. Wielu ludzi czekało na rozwój wydarzeń, część poparła nową władzę, licząc na awans lub reformy (np. reformę rolną).
- W latach **stalinizmu** (ok. 1948–1956) rządził **Bolesław Bierut**. Władzę skupiła jedna partia – **PZPR** (1948), a **konstytucja z 1952 roku** wprowadziła nazwę Polska Rzeczpospolita Ludowa. Państwo przejęło przemysł (nacjonalizacja), realizowało **plan sześcioletni** (budowa ciężkiego przemysłu, np. Nowa Huta) i zmuszało chłopów do wstępowania do spółdzielni produkcyjnych (kolektywizacja). W kulturze obowiązywał **socrealizm**. Trwał terror Urzędu Bezpieczeństwa i pokazowe procesy, władza walczyła z Kościołem – w 1953 roku uwięziono prymasa **kard. Stefana Wyszyńskiego**. Po protestach w Poznaniu (czerwiec 1956) i zmianach w ZSRR nastąpiła **odwilż**: w październiku 1956 roku władzę objął **Władysław Gomułka**, a prymasa uwolniono.
- Kościół katolicki był w PRL jedyną wielką instytucją niezależną od władzy. Prymas Wyszyński przygotował **Wielką Nowennę** i obchody **Tysiąclecia Chrztu Polski (1966)**, które zgromadziły miliony ludzi.
- Gospodarka była **centralnie planowana**: państwo decydowało, co i ile produkować. Skutki: braki towarów, kolejki, **kartki** na żywność, słaba jakość wyrobów.
- **System władzy w latach 60. i 70.**: rządziła PZPR, a najważniejszą osobą był jej I sekretarz; wybory nie były wolne. Polska zależała od ZSRR: w kraju stacjonowały wojska sowieckie, PRL należała do **Układu Warszawskiego** i RWPG, a w 1968 roku polskie wojsko wzięło udział w interwencji w Czechosłowacji.
- **Czasy Gomułki** (1956–1970) to tzw. mała stabilizacja: skromne, ale spokojniejsze życie, oszczędna gospodarka, kontrola kultury. **Czasy Gierka** (1970–1980): kredyty zagraniczne, budowa fabryk i dróg, mały fiat (126p), kolorowa telewizja i „propaganda sukcesu"; pod koniec lat 70. długi i braki towarów doprowadziły do kryzysu.
- **Opozycja 1976–1980**: po represjach wobec robotników Radomia i Ursusa powstał **Komitet Obrony Robotników (KOR, 1976)**, który zbierał pieniądze dla poszkodowanych i informował o łamaniu praw. Później powstały m.in. Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela (1977) oraz Wolne Związki Zawodowe (1978). Wydawano niezależne pisma i książki poza cenzurą.
- Życie publiczne kontrolowały **cenzura** i **propaganda**, a opozycję – **Służba Bezpieczeństwa**.

Rok	Wydarzenie
1956	Poznański Czerwiec – protest robotników, krwawo stłumiony

1968	Marzec ’68 – protesty studenckie i kampania antysemicka
1970	Grudzień ’70 – protesty na Wybrzeżu, ofiary śmiertelne
1976	Czerwiec ’76 – protesty w Radomiu i Ursusie, powstanie KOR

- Mimo systemu powstawały rzeczy trwałe: odbudowano Warszawę, zbudowano osiedla mieszkaniowe, upowszechniono szkolnictwo i wyeliminowano analfabetyzm.
- Wybór **Karola Wojtyły na papieża** (1978) i jego pielgrzymka do Polski (1979) ogromnie wzmocniły nadzieje i poczucie wspólnoty Polaków.

Polska Ludowa

Poznański Czerwiec 1956 – „Żądamy chleba”
zdjęcie, VI 1956

Przykłady z wyjaśnieniem

Przykład 1. Na czym polegała gospodarka centralnie planowana?
Państwo (a nie rynek) ustalało, jakie towary i w jakiej ilości mają powstać. Brak konkurencji i realnych cen prowadził do niedoborów i kolejek.

Przykład 2. Kim byli żołnierze wyklęci?
Żołnierzami podziemia niepodległościowego, którzy po 1945 roku nie złożyli broni i walczyli z nową władzą. Komuniści nazywali ich bandytami i skazywali na śmierć.

Przykład 3. Dlaczego wybór Jana Pawła II miał znaczenie polityczne?
Pokazał Polakom, że nie są sami, a jego pielgrzymka w 1979 roku uświadomiła milionom ludzi, jak wielu myśli podobnie – to dodało odwagi przyszłej opozycji.

Zadania

1 **Uzupełnij oś czasu.** ___ / 5 pkt

1. 1947 – _____
2. 1956 – _____
3. 1970 – _____
4. 1976 – _____
5. 1978 – _____

PRL – utrwalenie

Utrwalanie władzy, protesty, gospodarka, Kościół

KARTA 3/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 21 pkt

Pamiętaj: pisząc o przyczynach i skutkach, podawaj konkretne fakty i daty – samo „bo tak było” nie wystarczy.

zdjęcie, VI 1956

1 **Wymień trzy metody, którymi komuniści umacniali władzę po 1944 r.** ___ / 3 pkt

2 **Przyporządkuj wydarzenia.** ___ / 4 pkt

Poznań 1956 Marzec 1968 Grudzień 1970 Radom 1976

protesty robotnicze	protesty studentów i inteligencji

3 **Wyjaśnij, czym była gospodarka centralnie planowana i jaki miała skutek dla życia codziennego.** ___ / 2 pkt

4 **Przyporządkuj zjawiska do okresów rządów.** ___ / 6 pkt

mała stabilizacja kredyty zagraniczne „propaganda sukcesu” Marzec 1968 mały fiat 126p Grudzień 1970 – koniec rządów

Gomułka (1956–1970)	Gierek (1970–1980)

5 **Podaj dwa przejawy zależności PRL od ZSRR.** ___ / 2 pkt

6 **Wyjaśnij, czym zajmował się Komitet Obrony Robotników.** ___ / 2 pkt

PIERWSZA ŁAWKA

Sprawdzian: Polska Ludowa – grupa A

30 minut · 20 pkt

KARTA 5/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 20 pkt

1 Uzupełnij. ___ / 3 pkt

1. Rok referendum ludowego („3 × tak”): _____
2. Przywódca PZPR w okresie stalinizmu: _____
3. I sekretarz PZPR w latach 70.: _____

2 Połącz pojęcie z wyjaśnieniem. ___ / 4 pkt

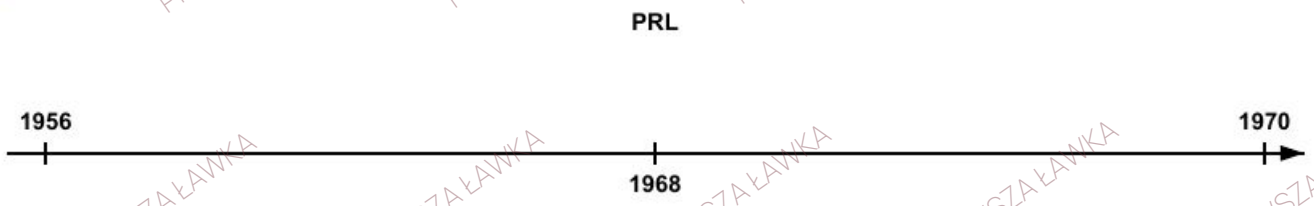
1. PKWN	a) złagodzenie terroru i cenzury po objęciu władzy przez Gomułkę
2. Urząd Bezpieczeństwa	b) przydzielanie towarów na kartki
3. odwilż	c) komunistyczna policja polityczna w latach 1944–1956
4. reglamentacja	d) komitet utworzony w Moskwie w 1944 roku, pełniący rolę rządu zależnego od Stalina

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____

3 Oceń prawdziwość zdań. ___ / 4 pkt

1. Wybory w 1947 roku zostały sfałszowane.	P	F
2. Władysław Gomułka objął władzę w październiku 1956 roku.	P	F
3. W czasie wydarzeń marcowych protestowali głównie górnicy.	P	F
4. W 1976 roku powstał Komitet Obrony Robotników.	P	F

4 Przyporządkuj wydarzeniom daty zaznaczone na osi czasu. ___ / 3 pkt

1. protesty na Wybrzeżu – _____
2. Poznański Czerwiec – _____
3. wydarzenia marcowe – _____

5 **Przeczytaj fragment i wykonaj zadania.** ___ / 3 pkt

Orędzie biskupów polskich do biskupów niemieckich (1965)

„W tym jak najbardziej chrześcijańskim, ale i bardzo ludzkim duchu, wyciągamy do Was, siedzących tu, na ławach kończącego się Soboru, nasze ręce oraz udzielamy wybaczenia i prosimy o nie."

Orędzie biskupów polskich do biskupów niemieckich, 18 listopada 1965 r., fragment

5.1 **Do kogo skierowano orędzie?** ___ / 1 pkt

A. do robotników
B. do biskupów niemieckich
C. do władz PRL
D. do papieża

5.2 **Wyjaśnij, dlaczego władze PRL ostro zaatakowały autorów orędzia.** ___ / 2 pkt

6 **Wyjaśnij, dlaczego w PRL powtarzały się kryzysy społeczne. Podaj trzy przyczyny.** ___ / 3 pkt

PIERWSZA ŁAWKA

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Polska Ludowa – zestaw 6 kart pracy z kluczem, klasa 8

Podgląd pokazał 6 z 17 stron. Pełna wersja: 17 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Karta 1: Polska Ludowa – 7 zadań, 30 pkt
- Karta 2: PRL – ćwiczenia – 4 zadania, 14 pkt
- Karta 3: PRL – utrwalenie – 7 zadań, 21 pkt
- Karta 4: Pracuję ze źródłem – kolejka – 4 zadania, 13 pkt
- Karta 5: Sprawdzian: Polska Ludowa – grupa A – 6 zadań, 20 pkt
- Karta 6: Sprawdzian: Polska Ludowa – grupa B – 6 zadań, 20 pkt Karta 1 przypomina najważniejsze wiadomości i pokazuje przykłady z wyjaśnieniem.

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail
pierwszalawka.pl/material/historia-klasa-8-dzial-04-polska-ludowa-zestaw